

MARIBORSKI

Državna licejska knjižnica
v Ljubljani.

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 10.— mesečno,
četrtletno K 30.—
Če pride naročnik sam v upravnništvo po list: Me-
sečno K 9.50. — Insejati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 60 vln.

Oredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica
št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, nedelja 14. junija 1920.

Št. 130.

Sijajen kmetijski tabor v Grebinju.

Mnenja o Giolittijevi vladi. — Vprašanje naše vojne odškodnine. — Proti bančnim špekulacijam.

En hlev, en pastir.

(Črna internacionala.)

Instaurare omnia in Christi!

»Vse prenoviti v Kristu!« — to je bojni klic iz ust sv. Cerkve, odkar je njen vidni poglavar z ujedini. izgubil Italije zadnji ostanek svojega vesoljnega despotizma kot »država nad državami«. Papež Pij X. pravi v svoji okrožnici: »Il fermo proposito« (11. jun. 1905) da je bil ta klic sicer »vedno deviza Cerkve, to je pa zlasti v današnjih časih tudi naša deviza...« Bi kdo ugovarjal, češ, vsaj to bi bilo iz etičnega npravstvenega stališča prav, če bi se res vse prenovilo v smislu naukov, ki jih je učil Krist; predvsem bi se krščanska cerkev osamosvojila iznad židovskega temelja in pravičljnih navlak o stvarjenju človeka, o izvirnem grehu, v raj, o židovskem nacionalnem bogu Jehova, sploh vsega, kar je po bistvu in obliki izvirno židovskega značaja.

Tako bi se krščanstvo rešilo naravnost smešne in njemu samemu škodljive dvo-
reznosti, da namreč na eni strani preganja židovstvo kot največje krivoverstvo in zbira proti njemu internacionalno armado »anti-semitizem« (dr. Lueger, dunajski kršč. soc.)

Radivoj Rehar:

Premišljevanje Anice Brusove.

„Sinoči so se pri nas zopet kregali. Papa je prišel pozno domov, pijan je bil in nataknen. Sedaj se dogaja to čisto; večer, ko prihaja zgodaj domov in trezen so jako redki, skoro bi rekla prazniki, izredni in veliki prazniki, kakor sta Božič in Velika noč, ko je vse tako lepo in praznično, ko vlada povsod neka neznanja tihota, milina in svetost.

Kako lepo je bilo poprej, ko je pa ostajal zvečer doma, sedel za mizo ter pil črno kavo ter na glas čital knjige in časopise. Mama je sedela poleg njega ter kvačkala, jaz sem slonela ob njeni strani ter poslušala. Ko sem postala trudna in zaspana, me je mama prišla v naročje me, nežno pogladila preko las, slekla, položila v posteljo, me pokrižala in poljubila ter se vrnila k mizi.

Zakaj se je vrnila k mizi? Zakaj ni šla spat z menoj? Včasih mi to vprašanje ni dalo miru, delala sem se sicer, ko da spim, toda spala nisem. Nalahno in previdno sem privzdignila odejo, napravila v njej majhno odprtino ter gledala, kaj neki bo počela. Zgodilo se je vselej isto. Mama je šla, privila luč, sedla pa-

a na drugi strani pa vsa krščanska cerkev še danes stoji zgrajena na temelju ravno istega židovstva, ne samo v teoriji, marveč tudi v praksi; saj vendar našim krščanskim otrokom najprej že v nežno dušo z vso silo vlivajo ves »stari zakon« in ta je — prekinjek nacionalno židovski. Pa tudi versko življenje pripadnikov krščanske cerkve bi s tem prenovljenjem Kristu silno veliko pridobilo, ako bi se ljudstvo vzgojevalo samo v smislu priprostega, mestoma naravnost vzvišenega Kristovega nauka (n. pr. ljubi svojega bližnjega — ljubi tudi svojega sovražnika). Da, tako prenovljenje v Kristu bi bilo naravnost idealno in baš za našo sodobno družbo potrebno in mi bi bili zadnji, ki bi taki zgolj religiozni prenovitvi hoteli ugovarjati.

Toda žal, to ravno »sv. Cerkev« noče! Ampak ona hoče kakor je že zdaj vso vero spravila na trg politike in zasebnih materialnih koristi papeštva in sploh cele hierarhije, tako hoče tudi to prenovitev v Kristu izvesti v največjem obsegu v krščanski (črni) internacionali v prvi vrsti na korist osvobodjenja »rimskega ujetnika« — papeža. V tem znamenju skuša ravno zdaj izkoristiti zamotani položaj v vseh državah in namesto ponesre-

panu v naročaj, ga objela ter poljubila. Meni se je to zdelo jako čudno. Meni je čisto zabranila, ko sem ji hotela zlezti v naročje, da bi me malo popestovala ter me odpodila s pripombo, da se ne spodobi, da bi pestovala tako veliko punco. Jaz, ki sem še čisto majhna, ki imam komaj osem let, jaz nisem več za pestovanje, ona pa se pusti od ata pestovati, čeprav je dvajset let starejša od mene in mnogo, mnogo večja nego jaz.

Nekoč, ko me je zopet odpodila, sem ji to tudi povedala, toda vdarila me je po ustih, da so me cele štiri dni bolela. Zakaj? Ali je to pravica? Zakaj da bi jaz, ki sem majhna ne smela delati isto kar dela mama, ki je velika. Zakaj se to spodobi njej, če se še meni ne?

Sedaj pa se je vse to čisto spremenilo. Papa je le malo doma in še takrat, kadar je, še takrat je mrk in tih in če čita, čita potihoma in sam zase. Mama se drži vedno v kuhinji ter ga pušča samega. Ko me spravi spat, leže tudi sama; nič več se ne vrača k papanu; nič več mu ne seda v naročje. Najbrže je spoznala, da se ji to ne spodobi.

Že nekaj časa sem prihaja, kadar je papa v uradu, k nam nek tuj, mlad gospod, jako pri-

čene »Zveze narodov« vpostaviti »eno samo družino narodov« (papeževa o letošnjih binkošti izšla enciklika »o krščanski vzpostavi miru«). Kaj naj je to »ena sama družina narodov«. To se pravi: Vpostavitve papeštva nazaj v tisti temni vek, ki je papeštvo tvorilo svojo absolutno, samostojno »državo nad državami« vsega sveta — obnovitev rimskega cesarstva... To in ne verska prenovitev v Kristu, najmanj pa rešitev socialnega vprašanja v prid krščanskega delavstva, je pravi namen »krščanske internacionala«, je namen tudi »ene same družine narodov«.

Četrtek »Večerni List«, ki se je v zadnjem času presumljivo mnogo pečal s socializmom, prinaša iz Rima vest, da so se »po želji« sv. očeta Benedikta XV. začele delati priprave za sklicanje mednarodnega katoliškega kongresa, ki naj bi se izvršil letošnjo jesen. S tem bi bil torej izvršen klerikalni program: usoda bodočnosti se ne bo izbojevala med političnimi strankami temveč ves svet se razdeli le v dve velikanski armadi: rdečo in črno internacionalo; zmaga ene ali druge bo odločala usodo sveta in bodočnost družbe...

Ideja o »eni sami družini« ni nova. Pri

jazen in prikupljiv. Parkrat me je celo pobožal ter mi dal bombonov. Jaz ga imam rada, najraje bi mu splezala v naročje, toda mama mi tega ne pusti, še v njegovi bližini mi ne dovoli ostati. Včasih se je jezila in kregala če sem šla k Jurcovi Milici, ki stanuje v drugem nadstropju ter je za eno leto starejša od mene, sedaj pa me, kadar pride oni gospod, sama pošlje k nji. Zakaj mi ne dovoli ostati pri onem lepem gospodu, tega res ne razumem, ko pa ona čisto nemoteno ostaja z njim po cele ure, ko mu morda sama seda v naročje, kakor je poprej papanu.

Ko je zadnjič, bilo je menda predvečernjem, odšel ter sem se vrnila od Milice sem jo našla v spalnici, ležala je na divanu ter jokala. Meni se je smilila, zato sem začela tudi jaz jokati. Sprva me niti opazila ni, potem pa, ko sem se privila k nji čisto tesno, se je nenadoma okrenila, me stisnila k sebi ter še bolj zaihtela.

„Oh, ko bi tebe ne imela...“ je rekla in potem je zopet jokala.

Včasih mi je pravila kako da me ima rada, kako da je srečna, da me ima, sedaj pa si želi naenkrat, da bi me ne imela. Kako naj to razumem?

(Konec)

nas jo je že pokojni Krek propagiral pred 20 leti in najdemo jo v njegovem »socializmu« kjer pravi: »Krščanstvo je razvijalo pravzaprav v naturi utemeljene ideje o celokupnosti človeškega rodu v konkretnih oblikah. Najvišjeneznačena taka konkretna oblika je — papeštvo.«

Papež je sicer pravno poglavar samostitistim, ki so po sv. krstu vstopili v cerkveni organizem, toda po svojem namenu je oče vesoljnemu človeštvu, za vse postavljen, vsem poslan. Njegovo sveto zvanje mu naloga nepreklicno dolžnost, razširjati božje kraljestvo na zemlji in z vsemi močmi delovati na to, da se pospeši najvišji družabni vzor, da namreč postane »en hlev, en pastir«. Pa tudi papež Pij X. v svoji zgorej navedeni okrožnici pove odkrito, kaj je pravzaprav namen devizi »Instaurare omnia in Christo«; pravi namreč: »Vse prenoviti v Kristu — ne le to, kar spada svojisko (pravzaprav) pod božje poslanstvo Cerkev, namreč voditi duše k Bogu, temveč tudi to, kar iz tega delovanja samoposebi sledi, krščansko kulturo z vsemi prvinami, ki jih obsega...«

Torej: da nas poženejo vse v »en hlev« in da bo nad nami vsemi zopet zagospodoval »en pastir«, »oče vesoljnega človeštva« za to je pri pomanjkanju smisla in nagnjenja pri večini človeštva neizogibna: nova svetovna vojna — kulturni boj, kakor ga svet še ni doživel. Bo krvav ali nekrvav, to se danes ne da predvideti. Gotovo pa je da bo razvil vse sile, vse strasti med reakcijo in svobodo in da bodo v svetovnem morju tega gigantskega boja se vtopila vsa druga vprašanja.

In ta boj propagirajo naši slovenski klerikalci, ti veliki narodnjaki v korist največjemu sovražniku jugoslovenstva: z laško nacionalno požrešnostjo prežetemu rimskemu papeštvu? Sramota!

Kreditno društvo mestne hranilnice v Mariboru in naši trgovci in obrtniki.

V Jugoslaviji so se odprla našim trgovcem in obrtnikom vsled novih gospodarskih razmer, ki so nastopile po vojnih grozotah nove perspektive za trgovino in obrt. Naravni blagoslov naše države, ugodna lega našega Maribora, ki bode kakor kažejo vsa znamenja postal v najkrajšem času ena največjih trgovskih postojank, zahtevajo od našega trgovca in obrtnika nove orijentacije, da si na ta način zasigura ne samo svoj obstanek, ampak da pride tudi do trajnega btagostanja.

Danes trgovcu in obrtniku ne kaže držati rok križem, če mu gospodarske prilike niso pogodu, ampak pomagati si mora z združenimi močmi do boljših razmer.

Trgovec in obrtnik se morata organizirati v svojih denarnih zavodih, kateri zavodi se morajo prilagoditi in specializirati za posebne potrebe naših trgovcev in obrtnikov. Nove razmere zahtevajo posebne kreditne potrebe, posebne načine kreditnih poslov, posebne denarne kupčije, kakor to pač ravno odgovarja zahtevam in potrebam posojiljemalca. Trgovec in obrtnik mora posebno v današnjem času, ko so obstoječi kreditni viri za sedanje potrebe in za potrebe, ki brezdvomno v bodočnosti še narastejo mnogo premajhni in nezadostni, vedeti, i nalaga svoje blagajniške preostanke, in

kje naj dobi kredit, kateri bode odgovarjal njegovim zahtevam in potrebam. Trgovec in obrtnik morata, ako hočeta z uspehom delovati, imeti za seboj kreditni zavod, do katerega imata popolno zaupanje, kjer odločata sama in kateri zavod ve natančno preценiti njune težnje ter jima gre tudi v vsakem slučaju na roko.

Kreditno društvo mestne hranilnice v Mariboru, ki se je ustanovilo dne 22. marca 1920 si ja nadelo nalogo, da uravna svoje poslovanje že od pričetka tako, kakor to ustreza mnogovrstnim potrebam naših trgovcev in obrtnikov. Osnovano na podlagi vzajemnosti svojih članov dovoljuje trgovcem in obrtnikom kredit po najzmernejših pogojih, ter sprejema denarne vloge pod tako ugodnimi pogoji, kakor noben kreditni zavod. Denarne vloge pri tem zavodu niso vezane na nobeno odpoved in lahko vložnik z njimi vsak čas prosto razpolaga. Po dosedanjem poslovanju se razvidi, da uživa kreditno društvo, ki je imelo že v prvem mesecu nad 10 milijonov kron denarnega prometa neomejeno zaupanje pri trgovcih in obrtnikih.

Naloga kreditnega društva pa je, da pritegne v svoj delokrog kolikor mogoče vse trgovce in obrtnike našega Maribora ter jih tako združi v močno organizacijo, ki bode odgovarjala njihovim vsakokratnim potrebam. V skupnosti je moč in le s skupnostjo dela bodo lahko naši trgovci in obrtniki uspešno konkurirali na svetovnem trgu ter si pridobili ugled na znotraj in zunaj. Za to pa je dolžnost vsakega trgovca in obrtnika, kateremu je pri srcu blagor in korist našega skupnega doma, da dela na zgradbi mogočnega kreditnega zavoda, v katerem bode sam odločeval in v katerem bode imel zaslonbo s pomočjo skupnosti združenih sil.

Dnevne vesti.

Dr. Pfeifer in dr. Leskovar. Ker naše klerikalno časopisje še vedno ne more pustiti v miru prejšnjega vladnega komisarja gospoda dr. Pfeifierja ter mu očita vse mogoče grehe, moramo pokazati javnosti malo v čem je bil prejšnji vladni komisar slabši od sedanjega. Gospod dr. Pfeifer je imel to slabo lastnost, da je čepel ves dan v uradu včasih celo pozno v noč ter neumorno delal in za vse to delo si je dal izplačati na mesec 2700 K. Sedanji vladni komisar dr. Leskovar pa pogleda v urad samo tu pa tam za par minut, ker ima preveč drugih poslov, ki mu ne prepuščajo časa za magistrat, za te svoje minute, ki jih prebije mimogrede v uradu pa si je nakazal 4700 K. Iz tega je pač jasno razvidno koliko slabši je bil prejšnji vladni komisar in sicer z oziroma na — samega sebe.

Sinekure stanovaljskega urada. Zavednemu narodnemu obrtniku, mizarju Novaku je stanovanjski urad zagrozil, da mu izmeče njegovo izgotovljeno zalogo iz malega lokala v grajski hiši ven na cesto, ako do 10. t. m. ne izprazni lokala. — Od druge strani se nam tozadevno še poroča, da stanovanjski urad od Novaka zahteva, da se umakne iz svoje delavnice in se preseli v zgorej omenjeni lokal, ki je natlačen izdelanega pohištva. Na ta način podpira stanovanjski urad našo slovensko obrt.

Uniforme drž. redarjev in pismonoš. Če pride tujec v Maribor, pa sreča na cesti državne redarje, gotovo ne dobi utisu, da je prišel v jugoslovensko mesto. Vsak redar nosi drugo uniformo, ako se to kar nosijo, sploh sme šteti k uniformom. Tujec si pač misli, no v Jugoslaviji so pač veliki reveži; niti svojih policajev ne morejo pošteno obleči. In če pride na pošto, pa vidi poštne uslužbenke — he, kako mu srce zavriska: O du mein liebes altes Österreich! Pač, semtertja bo nad staro Avstrijo (mislimo

namreč na stare pogubljene avstrijske uniforme) našel tudi — Jugoslavijo v podobi — kape — to je vse kar premore Maribor po skoro dveletnem obstoju pod Jugoslavijo. Zalostno, silno žalostno! Je pa tega treba?

„Distrikts Kommissariat“. Rodoljub z dežele nam poroča: Dospevši v Maribor, kjer sem imel nujnega opravka pri nekem komisariatu, grem po Aleksandrovi ulici, pa obstojim ob uhodni ulici k bioskopu. Na voglu stoji velika hiša, katere barve se ne spominjajo več iz katerega stoletja so zašle na zidovje te hiše. Ugibajoč, če ni to morda kakšna hiralnica, na katero so mestni očetje pozabili, oziroma nimajo denarja za prebelenje, zapazim na šipi okna v pritličju »Speisekarte«, od govedine do špinače samo nemško pisano. Pogledam malo višje, ha, kaj vidim? V zidovljenih velikih črkah »Hotel« — hočem brati naprej, kakšnega slavnega imena je ta »moderni« hotel; toda kljub vsemu iskanju ne najdem nobenega imena. Vraga, ni bil to nekdanji sloveči hotel »Stadt Wien«? Da, res, zdaj se spominjam, to je bil »Stadt Wien« pod Avstrijo. In danes v Jugoslaviji je hotel — brez imena. Še eno presenečenje: Levo stran nad 1. nadstropjem zagledam veliko desko z velikim napisom »Distrikts Kommissariat«. Mejdunaj, si mislim, to bo najbrže komisariat, državni urad, pri katerem imam opravka; ampak ta nemški naslov? Berem natančneje: »Distrikts Kommissariat Priv. wechselseitiger Brandschaden Versicherungs Anstalt in — Graz«. Vraga, mar sem zašel v Gradec? Poleg najdem — tudi slovenski prepis. Ker mi je znano, da na vseh hišah avstrijskega Gradca ni najti niti sledu slovenskega napisa, sem se moral uveriti, da se nahajam v mestu tolerance, v jugoslovenskem Mariboru.

Pri nedeljski telovadbi. Sok. naraščaja v ljudskem vrtu je bil pri blagajni — najbrže pomotoma — vzet dežnik z rujavo kljuko in naslovom na palici. Istega se prosi vrniti v trgovini Baloh & Rosina Grajski trg. Če bi bil kdo slučajno videl storilca oz. ga poznal se naproša sporočiti to istotam.

Pričetek porotnega zasedanja. Danes se je pri tukajšnjem okrožnem sodišču pričelo pomladansko zasedanje porota. Opozarjamo, da naš list prinese izvirna poročila o porotniških slučajih, izmed katerih je mnogo zelo zanimivih.

Nov denar. V najkrajšem času bo prišel v naši državi v promet nov enoten drobiž po 2 do 100 par ter papirnati denar od 1 do 5 dinarjev, ki bo zamenjal tudi 1, 2 in 10 kronske avstrijske bankovce ter tako tudi na tem polju izbrisal še poslednjo sled starih časov.

Naš dinar se trajno izboljša. Pred dobrim tednom so nas iznenadile nepričakovane vesti o padanju tujih valut in dviganju dinarja, odnosno naše krone. Te vesele vesti pa so kmalu zamenjale slabše. Špekulanti na beograjski borzi so napeli vse moči, da so tuje valute, katerih imajo velikanske količine v zalogi, zopet dvignili ter zopet potisnili kurz našega denarja nižje. Po zadnjih poročilih pa si tega uspeha trajno vendarle ne morejo zasigurati. Tuje valute so pričele spet padati. Strokovnjaki trdijo, da je to dokaz, da se naša valuta res stalno boljša, ter bodo tudi špekulanti kmalu napram temu dejstvu brez moči.

Stalno padanje cen. Cene živil padajo na severovzhodu naše države neprestano, tako da so si zagrebški trgovci nabavili te dni moko, ki jo prodajajo v podrobni razprodaji in to najfinjšo po 10 do 11 K za kilogram. V Subotici pa se prodaja svinjsko meso po 16 do 17 K kilogram. To so za nas seveda še pravilne cene devetle dežele, kajti pri nas v Sloveniji, a osobito v Mariboru, se zdi, kakor da ne bi bili v Jugoslaviji, kjer cene padajo, ampak v Avstriji kjer rastejo. V prejšnjih časih je veljala Slovenija za deželo, kjer se najcenejše živi, sedaj pa si je priborila žalostno slavo, da je najdražja dežela v Jugoslaviji. Poprej so nas Zagreb-

čari zavidali, sedaj pa zavidamo mi Zagrebčane. Čas izpreminja Ali se res nihče ne najde med našim trgovstvom, ki bi si nabavil novih direktnih zalog iz Banata in Srema, ter tako tudi pri nas vrgel neznosne cene?

„Wacht am Rhein“. Preieli smo: Daleč smo prišli v jugoslovenskem Mariboru! V nedeljo zvečer je bilo pred stanovanjem zdravnik dr. Maksa Neuwirtha v Gosposki ulici št. 46 slovenska mladina, do skrajnosti ogorčena, ker se je iz odprtega stanovanja razlegalo izživajoče pelje »Wacht am Rhein«. Da na ta javen škandal ni bila pravočasno opozarjena državna policija, bi bilo prišlo do kravalov. Upamo, da bo zdaj konec vsi vaši preveliki obzirnosti, kajti dosedanja politika tolerance, žal, je rodila le nasprotno sadove, kakor so jih pričakovali zagovorniki politike v najboljšem pričajanju, da z ljubeznijo pridobimo Nemce za skupno delo, za skupno domovino Jugoslavijo. Tudi vodstvo naše policije bo moralo nastopiti radikalnejšo pot. Ko so nedavno raz okna Pirchanovega skladišča metali na Sokolice kamenje je bilo to policiji javljeno toda, kakor smo zvedeli, je ta slučaj brez sledu — zaspal. Konec toleranci! Bodimo dosledni!

Organizaciji vojnih invalidov, vdov in sirot poverjenstvo v Mariboru sta darovala gospod Jakob Kraner, mesar v Mariboru znesek 30 K in gospod Ivan Krajnc, mesar pri Sv. Lenartu v Slov. Goricah 20 K, Srčna hvala!

Prešičje kupčije in drugo. Prašičje kupčije, radi katerih nopačajo klerikalci g. dr. Pfeiferja so menda malokomu podrobno znane, radi tega hočemo podati tu par pojasnil. Kdor je bil v Mariboru neposredno po prevratu, ta gotovo ve, kako težko stališče je imel naš magistrat. Predvsem je moral prevzeti ob prevratu različno blago od prejšnje aprovizacije, n. pr. mast po 80 K, moko po 20 K i. t. d. prodati pa jo je moral po smešno nizkih cenah, ker tako je zahteval politični položaj. Za časa Koroščevega prehranjevalnega ministrstva je magistrat nakupil prašiče, katere je pozneje hotel izvoziti, da z izkupičkom vsaj deloma pokrije velikanski deficit. Tiste čase so razni židje nemoteno dobivali od Korošča izvoznice za prašiče itd. ter si na ta način nagromadili velikanske dobičke. Ko pa je prišel naš mestni magistrat h Korošču s prošnjo za dovoljenje za izvoz prašičev, je rekel g. minister, da mariborskemu magistratu pod nobenim pogojem ne izda izvoznice. Zakaj, tega ni povedal. Celo stvar je torej, kakor je razvidno zakrivil dr. Korošec, klerikalci pa zvrčajo krivdo na dr. Pfeiferja. Mi pa opozarjamo na neko drugo prašičjo kupčijo, ki je delo g. dr. Leskovarja iz zadnjih dni. Nakupil je namreč prašiče po 36 K, dočim so danes cene v Sremu padle že na 16—20 K. Istočasno je kupil sedaj tudi krušno moko po 14.50 K, v Zagrebu pa stane v podrobnih razprodaji 8—10 K kg. Kaj pa ta kupčija, modri gospodje, klerikalci? Pojasnite nam to!

Svedre za kamnolome in pile. Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani razpolaga z večjo množino starih pil kakor tudi jeklenih svedrov za kamnolome in kladive. Cena 6 do 8 K za kg. Interesenti obrtniki naj se takoj obrnejo na ta urad.

Iz Sv. Petra pri Mariboru nam poročajo: Hvaležni smo g. okrajnemu glavarju dr. Lajnšiču za temeljito pojasnilo, ki se tiče tudi naše ceste. Ne mogli pa bi biti hvaležni g. glavarju, če bi bil tudi on deležen na načrtu mosta pri Dupleku preko Drave; kajti ta silno dragi most bi bil ravno nas in naše sosede še bolj odtrgal od prometu z Mariborom, kakor smo že zdaj pri tej cesti in potih, ki pravzaprav tega imena ne zaslužijo, zlasti če mislimo na glavno pot od tu proti Sv. Marjeti, ki je v naravnost obupnem stanju. Ali glede naše ceste se bomo z glavarjem in z načelnikom cestnega odbora g. dr. Leskovarja prihodnjič kaj več pogovorili. Za danes bi g. glavarja samo še to vprašali, kako to, da je pri vsem svojem obširnem pojasnilu čisto pozabil na glavno: na rušenje Meljskega hriba?

Kultura in umetnost.

„Pereant možje“. Sinoči je vprizorilo naše gledališče Engel Horstovo burko v treh dejanjih „Pereant možje“. Tri mlada in sama sebi prepuščena dekleta stanujejo v najeti sobi ter se ubijajo z življenjem. Najstarejša, Gusti Požarjeva, je radi slabih skušenj zasovražila možke ter skuša v tem smislu vplivati tudi na svoji dve prijateljici Kristico Mayerjevo ter Pavlo Gostičevo. Za mlada dekleta je to nenaravno in zato se končno vse tri omože. Burka je brez vsake duhovitosti, mestoma pregroba, pretirana in nenaravna, preokret premalo utemeljen. Igralo se ni povsem ubrano, mestoma sicer prav dobro, mestoma pa tudi slabše. Prevajalec je postavil dejanja v Trst, zato bi bilo dobro, da bi bili vsi posnemali g. Bratino ter govorili v tržaškem slovenskem dialektu. Gusti Požarjeva ga. Bukšekova je bila v prvem dejanju, posebno pa v začetku preveč prisiljena, v drugem je bila že boljša, v tretjem pa se je že popolnoma vživela, poznalo pa se je, da take uloge niso zanj. Gdični Savinova (Mayerjeva) ter Kraljeva (Gostičeva) sta bili precej na mestu, posebno gdična. Savinova v tretjem dejanju. Tu pa bi želeli, da prihodnjič opusti nemško petje ob klavirju, ker si tudi pri burki ne sme dovoliti vse, kar bi kdo hotel. Izvrstna je bila ga. Dragutinovičeva kot stara devica Ljudmila Brcetova. Gospoda Velušček, odvetnik Žolna ter Grom, koncipijent Trdina sta podala svoji ulogi dobro. Najboljši in res na višini je bil g. Bratina kot Brtoncelj in to v maski, v igri in v govoru. Njegov tržaški dialekt je bil sijajen ter je povzročil obilo smeha in prižnanja. Tudi Gabričev Rahne, sicer neznatna uloga, je bil dober, kakor tudi Trinaistič g. Železnika, ki je imel sijajno masko à la Franc Josip I. Hišnik Gratasassi gospoda Švaglja je bil v maski izboren, sicer pa preveč komedijantarski. Gg. Strniša (pismonoša), Janke (postrešček) ter ga. Gromová (Adela) so izvršili svojo nalogo. Obisk je bil dober, smeha obilo.

—r.

Tonka Savičeva v Mariboru. V torek bomo imeli čast seznaniti se s prvakovjo kr. kazališča v Zagrebu. Za Maribor je to veliko pomemben dogodek. Kar je bil prei Gradec za Maribor naj postane sedaj Zagreb. Zagrebško gledališče je bilo že od nekdaj na glasu najboljših gledališč, za kar se ima zahvaliti svojim talentiranim in neumnim članom, med katerimi prednjači Tonka Savičeva. Kljub svojim ponudbam, ki so jih stavila temi graščcem večja mesta so ostali zvesti svojemu domačemu odru in mu priborili svetoven sloves.

Razne vesti.

Ni dobro želeli preveč jajec. Kljub temu, da je imel na tovornem avtomobilu za tisoč dolarjev jajec, je Elmer Crether iz Chicaga vseeno vstavil avtomobil pred nekim restavrantom in odšel notri, da si naroči par jajec. Ko jih je z veliko zadovoljnostjo pospravil in z veliko nezadovoljnostjo plačal račun je prišel na cesto in na veliko presenečenje opazil, da mu je med tem časom nekdo odpeljal avtomobil z dragocenim tovorom jajec vred. Še osem drugih avtomobilov je bilo ukradenih v teku 24 tih ur.

Francoske neveste se vračajo. Ameriški vojaki, kateri so bili v Franciji so pripeljali s seboj okrog 50.000 francoskih nevest, oziroma so prišle pozneje za njimi. Dekleta so gotovo sanjala o Ameriki kot o raju. Sedaj se vračajo. Poročano je, da je 12.000 mladih žen zapustilo svoje ameriške može in se vrnilo v Francijo. Vsekakor niso ameriški fantje sami bogovi kot se kaj radi smatrajo. Pomisliti je pri tem treba še, da se je od 50.000 mladih Francozov vrnilo v domovino 12.000, koliko jih je pa še tam, ki ne bodo zapustile sicev svojih mož, ki so pa kljub temu nezadovoljne.

Pomešana soproga. Kakor poroča neki angleški list, je neka priletna bogata vdova v Newyorku dala zemske ostanke

svoih obeh soprogov prepeljati v krematorij in tamkaj vpepeliti. Vdova je nato shranila pepel v posebni žari, bi je bila razdeljena na dva dela. Pri nekem majhnem popravilu žare pa je sedaj, po zatrdilu gospe, dotična tvrdka postopala tako neprevidno, da se je pepel obeh pokojnikov deloma stresel in zmešal. To je vdovo tako silno razburilo, da je dobila živčni napad in da ima vedno silno mučne sanje. Zato je sedaj proti konsorciju krematorija vložila tožbo za odškodnino za svoje bolniške stroške.

Zadnje vesti.

Resolucije kmetskega tabora v Grebinju.

LDU Grebinj, 13. jun. Na kmetskem taboru v Grebinju na Koroškem dne 13. t. m., katerega se je udeležilo 5000 ljudi, so izjavili: 1. da je plebiscit na slovenskem Koroškem popolnoma nepotreben, ker med ondotnim prebivalstvom sploh ni pravih Nemcev; protestirajo, da jim je bil vsiljen plebiscit. 2. protestirajo, da za časa plebiscita ministri avstrijske republike na kolenih prosijo v Beogradu živil, ko se v pasu B hvalijo da imajo preveč živil; zahtevajo jamstvo, da se ta živila z Dunaja ne izgube v pas B; 3. z vso ljubeznijo se oklepajo svoje jugoslovenske države in njene dinastije in upajo, da bo koroški kmet kmalu ustoličil na Gospodstvu polju jugoslovenskega Karagjorgjevića. Na taboru so govorili samo domači govorniki.

Mnenja o Giolittijevi vladi.

LDU Beograd, 13. junija. Sedaj ko je poverjena sestava novega italijanskega kabineta Giolittiju, se trudijo italofilski listi, da bi dokazali, da se izprememba v vladi tiče samo notranje politike in da se dosedanja orijentacija v zunanji politiki ne bo predrugačila. Ker sodijo, da bodo v novem kabinetu tudi intervencionisti — med njimi tudi Bonomi in Meda — trdijo, da bo njih prisotnost v kabinetu najboljša jamstvo za stabilnost zunanje politike. Socialisti obetajo, da bodo v primeru, ako pride Giolitti v vlado, predlagali, da se imajo takoj postaviti pred sodišče vsi krivci, ki so povzročili vstop Italije v svetovno vojno. Med tem, ko piše francoski tisk rezervirano o vstopu Giolittija v vlado, pa izraža angleške časopisje odkrito svojo bojazn, da se bo s povratkom, Giolittija obnovila predvojna germanofilska politika, vsled česar naglašja, da je ravno zaradi tega najbolj potrebna iskrena koalicija med Francijo in Italijo in to sedaj bolj ko kdaj prej.

LDU Beograd, 12. junija. Povodom brzojavke, da je italijanski kralj poveril Giolittiju sestavo nove vlade, piše »Progres«: Ni dvoma, da pomenja povratek Giolittija na vlado opustitev pomirljive rešitve jadranskega vprašanja, za katero je stremela prejšnja Nittijeva vlada. Iz vseh vesti, ki prihajajo iz Italije glede pripadnosti Reke in Dalmacije je sklepati, da je italijansko javno mnenje zopet zelo razdraženo in da je proti prijateljski rešitvi tega perečega vprašanja. Ako se jemlje v poštev, da je pri padcu Nittija igrala veliko vlogo katoliška ljudska stranka, ki je v zadnjem času jela povdarjati potrebo rešitve Dalmacije in da se je Giolitti s povratkom na vlado približal nacionalistom, potem je

jasno, da bo nova vlada stala na nam neprijaznem stališču. Napram vsej politiki nove italijanske vlade mora biti naša smernica ta, da vztrajamo odločno in dosledno na našem stališču do konca. Svesti si svoje pravice moramo vztrajati in biti nepopustljivi napram Italijanom, kajti prej ali slej bodo naši sovražniki morali uvideti, da je edina rešitev mogoča le v neposrednem sporazumu z nami.

Vprašanje naše vojne odškodnine.

LDU Beograd, 13. junija. Beograjska „Štampa“ piše povodom vesti, da so sprejeli zavezniki nov sklep glede odstopa odškodnine, ki nam jo ima plačati Nemčija, da se je v naših najširših krogih vzbudila bojazen, da bi se ob tej priliki zopet znižala odškodnina za naše gospodarske zahteve. Ker je vprašanje vojne odškodnine za nas življensko vprašanje, je ravnatelj beograjske „Štampe“ posredoval pri merodajnih mestih radi pojasnitve, ki je potrebna javnosti. Dobil je nastopni odgovor: Vlada je povodom omenjenega zavezniskega sklepa poslala zaveznikom akt, v katerem sporoča, da stoji na stališču, da je glede vprašanja soudeležbe pri vojni odškodnini v vladi pismen sporazum, ki ga je v tem oziru sklenila Davidovičeva vlada po svojih članih Draškoviću in Stojanoviću z zavezniško reparacijsko komisijo. Ta akt je bil sprejet na znanje brez kakega odgovora in pojasnila.

Proti bančnim špekulacijam na borzah.

LDU Beograd, 13. junija. Kakor se doznava, je minister za finance izdal naredbo upraviteljem borz v Zagrebu in Beogradu, naj prepovedo bankam nastopati kot kupovalci deviz za inozemstvo. Na ta način se hoče preprečiti špekulacija gotovih bank, ki hočejo umetno vzdržati visoki kurz tujih valut, da bi se cena našega dinarja ubila.

Prihod regenta v Slovenijo.

LDU. Beograd, 12. junija. Presbiro doznava, da odpotuje princ regent Aleksander dne 22. t. m. v Zagreb, kjer ostane štiri dni

27. t. m. pa pride v Ljubljano, kjer se bo mudil tri dni.

Pogajanja z avstrijskimi delegati.

LDU. Beograd, 13. junija. Z delegati avstrijske vlade je posežen načelni sporazum. Radi nove trgovinske pogodbe se vrše sedaj pogajanja o posameznih predmetih in njih količini.

Za složno delovanje pokrajinskih vlad.

LDU Beograd, 12. junija. Danes dopoldne je bila seja ministrskega sveta, ki je trajala od 10.30 do 13.15. Na tej seji se je razpravljalo mnogo važnih vprašanj, zlasti onih, ki se nanašajo na kolikor mogoče popolne soglasnost v delovanju pokrajinskih vlad med seboj in z osrednjo vlado.

„Tribuna“ avstrijsko-jugoslovenskih pogajanjih.

LDU Beograd, 13. junija. Povodom banketa na čast avstrijske delegacije piše „Tribuna“: Banket, ki se je priredil na čast avstrijskim delegatom je žalitev narodne samozvesti. Trgovsko prijateljstvo z Dunajem mora priti na zadnje mesto. Le teta, ako avstrijska republika nudi jamstva za uspešno politiko, je mogoče govoriti o vzpostavitvi trgovskih odnošajev med Beogradom in Dunajem.

Slov. mestno gledališče.

Repertoar tekočega tedna:

V torek, 15 „Morala gospe Dulske“ Ab. A—49.
Gostuje Tonka Sayičeva iz Zagreba.
V sredo, 16 „Smrt majke Jugovičev“ Ab. B—51.
V četrtek, 17 „Pereant možje.“ Ab. A—50.
V petek, 18 „Knjiga za pritožbe“ Ab. A—51.
Gostuje Dragutin Freudenreich iz Zagreba.
V soboto, 19 „Kralj na Betajnovi“ Ab. B—52.

Izdaja: Tiskovna zadruga Maribor.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska »Mariborska tiskarna d. d.«

Nc. VI. 857/20.

Sodna prodaja jajc.

Okrajna sodnija Maribor odd. VI prodaja na javni dražbi v smislu čl. 348 in 343 trg. zak. na predlog Marije Löschnig, trgovke z jajcami v Mariboru, v njeni pravdni zadevi proti Petru Flecku, trgovcu v Ločah pri Konjicah, tri zaboje à 1440 komadov jajc v celem ali posamez.

Izklicna cena 600 K za zaboj.

Prodaja se vrši **15. junija ob 10. uri** pri tvrdki Eksport družba Matheis Suppanz in Co. v Mariboru, Cvetlična ulica.

Maribor, dne 11. junija 1920.

Slovo in priporočilo.

Podpisana se slavnem občinstvu za izkazano zaupanje najiskreneje zahvaljuje, ter prosi blagohotnega uvaževanja pri novo začetem podjetju.

Josipina Jarc,
južni kolodvor, Maribor.

Albert Kopač

o modna in manufakturna trgovina o
Maribor, Glavni trg 17

priporoča svojo bogato zalogo vsega v to
stroko spadajočega blaga.

Miroslav Nabergoj, Maribor

5—3 Gosposka ulica št. 14
vhod Tkalska ulica (Webergasse)

Zaloga manufakturnega blaga.

Velik izbor batista, cefirja, platna za srajce
in rjuhe, bombaževine, nogavic itd.

Tovarniške cene! Samo na debelo! Direkten uvoz!

Zlet Sokolskega Saveza SHS v Maribor
dne 29. avgusta 1920!

Mariborska eskomptna banka

v Mariboru, Aleksandrova cesta 11

Podružnice: Murska Sobota in Velikovec.

Sprejema: Vloge na knjižice, na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

Daje kreditet Pod najugodnejšimi pogoji.

Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: Na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.